

TARTALOM

SZERKESZTŐI ÜZENET	0. oldal
HAZAI AGRÁRGAZDASÁG	2. oldal
NEMZETKÖZI AGRÁRGAZDASÁG	6. oldal
STATISZTIKA	10. oldal
SZABÁLYOZÁSI, PÁLYÁZATI INFORMÁCIÓK	12. oldal
KIEMELT TÉMA - ENYHÜLÉS JELEI A SERTÉSVÁLSÁGBAN	17. oldal

Szerkesztői üzenet

Felkészülni! Vigyázz!...

Az elmúlt évtizedek hazai agrártörténelmének vissza-visszatérő eleme a felkészülés elégtelen szintje. Elég, ha az Európai Unióhoz történt csatlakozásunkra, vagy a tavalyi tejkvóta-kivezetésre gondolunk. A támogatás-felszívó képességünk szépen fejlődött, de elvitte a figyelmet a piaci környezethez való alkalmazkodás létfontosságú kérdéseiről.

Kihívásból nincs hiány

Pedig most is a piaci és szabályozási tényezők egész sora tenné szükségessé azt, hogy a magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar időben felkészült legyen. Itt van mindjárt a fokozott nemzetközi árfüggésünk, amely csaknem minden agrártermékünkre vonatkozik. Ide tartozik a Közös Agrárpolitika várható újabb reformja, az Ukrajnával ratifikálás alatt lévő szabadkereskedelmi megállapodás, vagy éppen a Transzatlanti Kereskedelmi és Befektetési Partnerség (TTIP). A sort még hosszan folytathatnám a cukorkvóta 2017-es kivezetésével, vagy akár a pénzügyi eszközök várható bevezetésével a vidékfejlesztési pályázati rendszerbe.

A lényeg az, hogy a Takarékok rajta tartják ujjukat az agrárium ütőerén. Saját agrárszakmai műhelyünk folyamatosan elemzi a körülöttünk zajló piaci eseményeket, középtávú előrejelzéseket készít, és az agrárium jövőkutatásába is energiát fektet. Mindennek célja a Takarékok agrárügyfeleivel való még szorosabb stratégiai együttműködés. A Takarékokba az ügyfelek már nem csak finanszírozásért, hanem szakmai segítségért, számos – a gazdálkodói terheket enyhítő – szolgáltatásért is jönnek, illetve még inkább mi megyünk, hiszen ezzel is ügyfeleink idejét kíméljük.

Ehavi lapunkban is számos, a fenti kihívások körébe tartozó piaci eseményt elemzünk. Kiemelt témánk pedig a sertéspiacon zajló folyamatokat és kilátásokat mutatja be.

Üdvözlettel,

Fórián Zoltán

vezető agrárszakértő

Takarék Agrár Központ

Hazai agrárgazdaság

Fagyos tavasz

Fagykárok

Az uniós Mezőgazdasági és Halászati Tanács május 17-i ülésén is szóba hozta Czerván György agrárgazdaságért felelős államtitkár a hazai áprilisi fagyok által okozott károkat, amely elsősorban a szőlő- és gyümölcstermelőket sújtotta. A magyar agrárkár-enyhítési rendszerben május 17-ig az érintett termelők közel hatezer tavaszi fagykárbejelentést tettek, amely több mint 38 ezer hektár területet érint. A becsült hozamcsökkenés jóval meghaladhatja a 30 százalékot, egyes területeken pedig elérheti a 100 százalékot is. A kárenyhítési alap 24 milliárd forintos keretéből kaphatnak forrásokat tavaszi fagykáraik miatt a gazdák. A támogatás a gazdasági év lezárása után kerülhet kifizetésre, amelynek feltétele - az uniós szabály értelmében -, hogy a veszteség elérje a 30 százalékot. A szélsőséges időjárás a méhészt ágazatban is éreztette hatását. Az akác közvetlen virágzás előtti elfagyása nagy gondokat okoz. A szaktárca előzetes becslései szerint a fagy mintegy 4-7 ezer tonna akácméz termelését tette tönkre, amely az akácméz 40-50 százalékának elvesztését is eredményezheti. Magyarország méztermelésének közel a felét az akácméz adja. (Forrás: NAK, FM részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület megyei beszámolóí alapján a fagyok nem csak az akácokat károsították – jelentős területi különbségeket mutatva –, hanem a repcét is. A nektárgyűjtést továbbá akadályozta a változékony, hűvös, szeles, csapadékos idő is. A szaktárca által becsült 4-7 ezer tonnás veszteséggel és az akácméz 1000 forint körüli felvásárlási árával számolva 4-7 milliárd forintos bevételkieséssel kalkulálhatnak a méhészek. A termelők helyzetét nehezíti, hogy a távol-keleti méz termékek dömpingje miatt az akácmézexportunk sem szárnyal. Ennek okán 2015-ben a termelt mennyiség felét a termelők nem tudták értékesíteni. Exportkilátásainkat rontja, hogy jó sikerült a februárban véget ért dél-amerikai gyűjtési idény is. Ennek eredményeként a nyugat-európai kikötőkbe leszállított argentin méz ára 2 euróra csökkent. Más európai országok eladatlan készletei szintén a felvásárlási árak emelkedése ellen hatnak.

Az ültetvényeket károsító fagykárok vonatkozásában szólnunk kell a megelőző intézkedésekről, amelyek alkalmazása - megfelelő előrejelzés esetén - okkal várható el a gazdálkodóktól. Bár egy másik meteorológia jelenségre reagál, de a rendelkezésre álló eszközök tevékeny felhasználására jó példa az országos jégeső elhárító rendszer kiépítésének folytatódó előkészítése, amely rendszer mintegy 1,5 milliárd forintból 2017-re készülhet el. A NAK adatai szerint 2014-ben egy forint ráfordítással 32 forint termelési értéket sikerült megmenteni a Baranya, Somogy és Tolna megyében már működő jégeső elhárító rendszer segítségével. A jelentős termelési értéket előállító ültetvények esetében a fagyvédő technológiák/eszközök alkalmazása, beszerzése már egy-egy elhárított fagykár esetén megtérülhet.

Előrejelzésünk nem jelez rövid távú áremelkedést a mézpiacon. A túlkínálat és a manipulált mézekkel való verseny súlyos helyzetet idézett elő a mézpiacon. Amíg az Európai Bizottság nem lép fel határozottan és teszi kötelezővé azon mérést, ami a manipulált mézek kiszűrését célozza, nem fog helyreállni a piaci egyensúly.

Több pályázati forrás élelmiszeriparra

100 milliárd forint támogatást kaphat a GINOP-ból az élelmiszeripar

A szakmai egyeztetéseket követően 100 milliárd forint támogatást kaphat a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) forrásaiból az élelmiszeripar; erről döntött a kormány - közölte a Miniszterelnökséget vezető miniszter.

Lázár János hangsúlyozta: az élelmiszer-feldolgozást fejleszteni kell a versenyképesség javítása érdekében, ezért döntött a kormány úgy, hogy a GINOP-on belül elkülönítenek az élelmiszer-feldolgozás számára egy pályázati sort. A kormány az élelmiszeripar fejlesztésére 50 milliárd forint vissza nem térítendő és 50 milliárd forint visszatérítendő támogatást tud mobilizálni.

Megjegyezte: az elnyert forráson belül a vissza nem térítendő és a visszatérítendő támogatás aránya 49-51 százalék lesz. A Miniszterelnökségen készen állnak arra, hogy a jövő héten szakértői tárgyalásokat folytassanak az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetségével (ÉFOSZ) a pályázati kiírás gyorsítása érdekében. Ha a szóban forgó program eredményes, a kormány nem zárkózik el annak folytatásától sem - jelezte a miniszter. Utalt arra, hogy a tejágazatban meglévő gondok orvoslásának megoldását illetően arra a következtetésre jutott a kormány, hogy a tejtermelők megsegítésének egyik módja az élelmiszer-feldolgozás fejlesztése és versenyképességének javítása. A mezőgazdasági tevékenységet és élelmiszer-feldolgozást végző mikro-, kis- és közepes vállalkozások a VP-ből kaphatnak támogatást, míg a kicsi és a közepes élelmiszer-feldolgozó cégek a GINOP-ból. A nagy élelmiszer-feldolgozó cégek számára a Külgazdasági és Külügyminisztérium, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium zárt pályázati forrásaiból igénybe vehető támogatás áll rendelkezésre. (Forrás: MTI, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

A Vidékfejlesztési Programban élelmiszeripari fejlesztésekre elkülönített valamivel több mint 200 milliárd forintos keretet figyelembe véve a GINOP-ból azonos célra biztosítani tervezett 100 milliárd forint jelentősnek tekinthető. Nagy kérdés, hogy a végső változatban kinek és milyen formában lesz hozzáférhető.

A közelmúltban lejárt első VP-s beadási határidőig beérkezett élelmiszeripari pályázatok által igényelt összeg megközelítette a rendelkezésre álló forrás nagyságát.

A fejlesztések észszerű tervezése szempontjából kiemelkedő előrelépés a visszatérítendő támogatások alkalmazása is. Bár e lehetőség már a 2007-2013-as tervezési ciklusban is elérhető volt, hazánk akkor ezzel csak igen kis mértékben élt (pl. JEREMIE tőkealapok). A visszatérítendő támogatások (pénzügyi eszközök) merőben új logikát igénylenek a projektgazda részéről, hiszen a támogatás összegét a fejlesztésnek „ki kell termelnie”, hogy az a vállalkozás eredményéből visszafizethető legyen. A kihelyezett támogatás visszatérülése után az Irányító Hatóságoknak lehetőségük van a forrás ismételt kihelyezésére, ezzel a fejlesztések megtöbbszörözésére.

Csalódott AKG-s pályázók

Máris sokan háborognak

Elégedetlenség kíséri a termelők körében a Miniszterelnökség döntéseit, amelyekkel a tárca nemrég meghatározta, kik nyerhetnek úgynevezett agrár-környezetgazdálkodási (akg) támogatásokat a Vidékfejlesztési Programban (VP). A gazdálkodók most szembesülnek azzal, hogy a minisztérium minden második kérelmezőt elutasított (24 143 darabból 12 816 darabot). A tárcának kényszerűségéből kellett így határoznia, mert a beérkezett pályázatok támogatásigénye többszörösen meghaladta a VP-ben elkülönített környezetgazdálkodási pénzkeretet. A szintén nemrég elbíralt ökológiai gazdálkodási felhívásnál

viszont szinte minden beadott kérelmet támogatni lehetett (3161 darabból 3142 darabot), mert itt az igények és a pénzügyi lehetőségek egyensúlyban álltak. Ugyanakkor a nyerteseknél is okozhat gondokat, hogy a Miniszterelnökség a pályázatokat későn bírálta el, ezért a termelők idén nehezen vagy egyáltalán nem teljesíthetik egyes vállalt kötelezettségeiket, ha eddig a tárcá döntéseire vártak.

Az AKG-nál 2,5-szeres volt az igény a VP-n belüli, 180 milliárdos teljes AKG-s kerethez viszonyítva. A Miniszterelnökség végül az AKG esetében 190,5 milliárd forintról hozott döntéssel túlvállalta a maximális VP-s keretet. Ennek egyrészt az a magyarázata, hogy a nyertes pályázóknál szinte biztosan lesz lemorzsolódás így a rendelkezésére álló összeg fedezetet nyújthat a tényleges kifizetésekre.

Más arány adódik azonban az üzemméret alapján, mivel a nyertes AKG-kérelmek 99 százaléka – az öko-nál pedig 98 százaléka - 300 hektár alatti gazdaságokhoz kötődik, tehát a kisebb termelők zöme részt vehet az AKG-ben. Ezzel jelentősen változott a helyzet a 2007-2013-as vidékfejlesztési pénzek elosztásához képest, amikor az AKG-s kifizetések is a nagyobb gazdaságok „pofára osztott, kiegészítő támogatásai” voltak, és csak néhány kis- és közepes termelőt vontak be a programba – fogalmazott a háttérbeszélgetésen Györffy Balázs, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elnöke. (Forrás: agrarszektor.hu, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

A programmal kapcsolatos óriási igény azt jelzi, hogy a gazdálkodók szívesen tesznek többletvállalásokat a plusz támogatásért cserébe. Ugyanakkor, aki követi a Közös Agrárpolitika trendszerű reformjait, azt is látja, hogy a ma többletvállalása, a holnap alapfeltétele lehet. Akkor pedig pláne érdemes mihamarabb felvállalni.

Az ökogazdálkodás térnyerése szintén öröndetes, de féltő, hogy inkább a támogatás megszerzése, mintsem a konkrét piaci lehetőségekre való reagálás motiválta. Pedig az is kézzel fogható. Jobb kiaknázása viszont nem nélkülözheti az együttműködések kiszélesítését az öko-szektorban, ami annak egyik leginkább neuralgikus pontja.

Leállt a Törökországba irányuló élőmarha-export

A vektormentes időszak végével a könnyített állatbeviteli eljárásrendet követően – mint ahogy azt előre jelezték – a török állategészségügyi hatóság május 17-től újra életbe léptette a korábbi, szigorúbb szabályozást a kékenyelv-betegség miatt.

A korábbi hetekben jellemző enyhe időjárás során ismét elszaporodott törpeszúnyogok rajzása miatt a Nébih április 21-én kihirdette a vektormentes időszak végét. A május 16-ig tartó átmeneti időszakra vonatkozó eljárásrend alapján azok a szállítmányok, amelyeket a török állatorvosok április 21-ig kiválogathattak és a kórokozóátvívő-mentes időszak végéig igazolhatóan karanténba kerültek, még bevihetők voltak Törökországba.

Az eljárásrend téma volt a – Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Külsőkapcsolati Igazgatósága részvételével lezajlott – magyar-török gazdasági vegyesbizottság május 5-i plenáris tanácskozásán is. Itt Mehmet Müezzinoğlu török egészségügyi miniszter jelezte, hogy amennyiben Magyarország ismét mentes lesz a kékenyelv-betegségtől, a török hatóság jóváhagyását követően ismét újraindulhat majd a teljes körű élőállat-export Törökországba. (Forrás: NAK)

Takarék Agrár Központ kommentár

A török piac meghatározó a magyar élőmarha kivitel szempontjából. Ha csak egy adattal akarnánk ezt jellemezni: az élőmarha kivitelünk harmada erre a piacra irányul, több mint 42 millió euró árbevételt produkálva, amely még a képzeletbeli dobogó második fokán álló oroszországi exportunknak is duplája. Uniós csatlakozásunk óta ez a szegmens felfutó

Ismét szünetel az
élőmarha-export
Törökországba

sikerágazatnak volt tekinthető 2011-ig (mind mennyiség, mind érték tekintetében). A 2011-es rekord évi eredményt azonban nem a hagyományos piacaink (Görögország, Szlovénia, Olaszország) hanem egy új belépő: Törökország egy 43 ezer tonnás vásárlással biztosította. A következő két évben elmaradtak a kimagasló teljesítmények, 2014-ben pedig nemzetközi gazdaságdiplomáciai beavatkozást igénylő botrány tört ki egyes hazai érintettek állatszállítási körülményei, illetve állategészségügyi- és állatkísérő okmányokkal kapcsolatos visszaélései miatt. Az elmúlt évben a bizalom ismét helyreállni látszott, amit igazol, hogy 2014-hez képest a kiszállított mennyiség tízszeresére, míg az árbevétel a nyolcszorosára nőtt.

Élőmarha export 2014 és 2015

	Export-árbevétel, 2014 (ezer EUR)	Exportmennyiség, 2014 (tonna)	Export-árbevétel, 2015 (ezer EUR)	Exportmennyiség, 2015 (tonna)
Törökország	4630	1229	42 229	12 102
Oroszország	8786	1860	21 529	4891
Ausztria	13 236	6035	16 018	6704
Libanon	14 371	7561	7046	3524
Izrael	1460	678	5834	2367
Horvátország	6168	2840	5315	2415
Görögország	6955	2621	4092	1403
Üzbegisztán	1156	268	3749	852
Fehéroroszország	110	12	3502	695
Románia	3223	1396	2469	992
Szlovákia	1148	486	1791	812
Németország	662	307	1686	783
Azerbajdzsán	5449	1514	1625	577
Olaszország	5506	2719	1526	679
Egyiptom	0	0	1500	791
Szlovénia	1146	503	1035	468
összesen	82 421	33 267	126 637	42 791

Forrás: KSH

A hazai szarvasmarha állomány bővülésének értelemszerűen jót tenne a tejárak emelkedése. A KSH adatai szerint azonban az állomány a kritikusan és tartósan alacsony átvételi ár ellenére is a 2010-es 682 ezres értékről 2015 végére 821 ezerre, azaz több mint 20 százalékkal nőtt.

A Takarék Agrár Központ előrejelzése szerint a kényelv-betegség miatti korlátozás rövid idő után feloldásra kerülhet. Az átmeneti eljárásrend szerint 2016. május 16. után nem állítható ki állategészségügyi bizonyítvány. Érdemes tekintettel lenni arra is, hogy a bulgáriai bőrcsomósodáskór járvány miatt a fertőzött megyéken áthaladt szállítmányok visszafogadására sincs lehetőség.

Elindult a földárverések következő szakasza

Ismét földárverés

Május 20-án elindult a földárverések harmadik üteme, a "Földet a gazdáknak!" program keretében újabb 60 ezer hektárt hirdettek meg - mondta Fazekas Sándor. A földművelésügyi miniszter emlékeztetett: a kormány célja, hogy a kis- és közepes családi gazdaságok jussanak földhöz, és hogy 80-20 százalék legyen a családi gazdaságok és a nagybirtokok aránya.

A kormány családi gazdaságokat támogató programja eredményeként Magyarországon az elmúlt tizenkét évben több mint 55 százalékkal csökkent a 1800 hektár feletti gazdaságok száma, és a területük is csökkent: míg 2010-ben 258, 2015-ben már csak 137 ilyen üzem volt. Az üzemek összes területe 773,3 ezer hektárról 440,8 ezer hektárra csökkent. Fazekas Sándor megjegyezte: a földárverések első két körében 11 ezer 500 gazda jutott földhöz nyilvánosan, átlátható viszonyok mellett.

Bőven a megjósolt ár fölött mentek el az állami földek

Az állami földárverések második szakaszának lezárásáig, március 31-ig 180 ezer hektárt értékesítettek, ebből az államnak mintegy 240 milliárd forint bevétele származott - közölte az állami földekért felelős államtitkár hétfőn Budapesten sajtótájékoztatón.

Bitay Márton Őrs elmondta, a 6 hétig tartó őszi és a 4 hétig tartó tavaszi árveréseken minden tizedik földvásárlásra jogosult gazda vett földet. Ez 19 ezer birtoktestet és több mint 10 ezer vásárlót jelentett. Hozzátette: az árverések mindenhol nagyobb gond nélkül zajlottak le.

Az értékesítési átlagár minden megyében minimum 21-22 százalékkal meghaladta az OTP Bank és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adott megyére vonatkozó referenciaárát, de volt olyan térség is, ahol ez a felár 100 százalék körül volt - mondta az államtitkár.

(Forrás: NAK)

Takarék Agrár Központ kommentár

Az eddig lezajlott árverésekre összesen 10 700 db 3 hektárnál nagyobb, és 18 700 db 3 hektárnál kisebb terület került meghirdetésre. Korábbi kormányzati nyilatkozat szerint a harmadik és egyben utolsó árverési kört egy hónap alatt le kívánják bonyolítani.

Egy cég lesz a Szentkirályi és a Kékkúti

Egyesül a Kékkúti és a Szentkirályi

A napokban megindult jogi egyesülési folyamattal egy cégbe olvad össze a Szentkirályi Ásványvíz Kft. és a Kékkúti Ásványvíz Zrt., a két vállalat idén november 1-től Szentkirályi-Kékkúti Ásványvíz Kft. néven működik tovább - közölte a tulajdonos Central European Mineral Water Holding (CEMW). A két vállalat még 2015 tavaszán a Central European Mineral Water Holding létrehozásával került közös tulajdonba; a két cég egyesítése közel egy éve zajlik. A Szentkirályi Ásványvíz Kft. és a Kékkúti Ásványvíz Zrt. az egyesítésének első évében 2015-ben 15 milliárd forintos nettó árbevételt ért el, ami 13 százalékos növekedés. Idén további 10 százalékos bővülést várnak. A holding 2015-ben összesen 360 millió liter ásványvizet értékesített, 14 százalékkal többet, mint egy évvel korábban, és 310 alkalmazottat foglalkoztat. (Forrás: MTI)

Takarék Agrár Központ kommentár

A nemzetközi tőkeáramlás a globalizáció természetes velejárója. Az elmúlt hónapokban számos – a világ egy-egy teljes termék/nyersanyagpiacát befolyásoló – cégfelvásárlásról, egyesülről olvashattunk a nemzetközi sajtóban. Ezen gazdasági folyamatok hazánkat sem kerülik el. Ki-ki vérmérséklete szerint ítélni meg, hogy egy magyar tulajdonú vállalkozás határon túli befektető általi felvásárlása kudarc, vagy siker. Álláspontunk szerint, amennyiben az adott cég felvásárlása nem a termelőkapacitás megszüntetése, a versenytárs kiiktatása érdekében történik, az ügyletre sikerként tekinthetünk. Mint ahogy az a Szentkirályi/Kékkúti esetében is látható, az olasz szakmai befektető eredményesen növelte a hatékonyságot, korszerű menedzsment képességeket állít a cégek szolgálatába és a gazdasági érdekeinek megfelelően a haszon egy részét technológiai fejlesztésekbe forgatja vissza. Ezzel – amint azt a CEMW is teszi – munkahelyeket tart fenn/hoz létre, hozzájárul a hazai GDP-hez és növeli exportunk értékét. A globalizációt lehet nem szeretni, de figyelmen kívül hagyni botorság.

Nemzetközi agrárgazdaság

Kérdés az EU-USA szabadkereskedelmi megállapodás

Kételkedik a transzatlanti szabadkereskedelmi övezetről (TTIP) folytatott tárgyalások sikerében az Európai Bizottság.

Az Európai Unió és az Egyesült Államok tervezett szerződéséről zajló tárgyalásokat az EU nevében folytató brüsszeli bizottság felső vezetése szerint erősen kétséges, hogy sikerül az év végére tető alá hozni az egyezményt, mert az amerikai fél nemigen tesz engedményeket. Amennyiben pedig nincs áttörés, a novemberi amerikai, a 2016-os németországi és a 2017-es franciaországi választások miatt egészen 2017 végéig szüneteltetni kellene a tárgyalásokat, és utána igen nehéz lenne új lendületet adni a folyamatnak.

Az uniós főtárgyaló, Garcia Bercero elismerte, hogy nehezen halad az egyeztetés az európai autópárhelyi termékek és az amerikai mezőgazdasági termékek exportjáról, és az ügyet valószínűleg majd csak a tárgyalások végén zárják le. Véleménye szerint az amerikaiaknak jelentősen módosítania kell álláspontjukon a megelőzés elvén alapuló európai fogyasztóvédelmi szabályokat illetően. Az uniós szabályozás alapján csak olyan terméket lehet termelni és forgalomba hozni, amely bizonyítottan biztonságos, míg az amerikai szemlélet fordított, alapelve szerint csak olyan termék előállítását és forgalmazását lehet megtiltani, amely bizonyítottan káros, ártalmas. A kizivárogtatott iratok szerint az amerikai fél ragaszkodik saját elve érvényesüléséhez, ami akár azt is eredményezheti, hogy génmódosított amerikai élelmiszerek kerülnek az európai piacra.

A Transzatlanti Kereskedelmi és Beruházási Partnerség (Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP) nevű egyezményről 2013-ban kezdődtek a tárgyalások. Az egyezmény célja a kereskedelem előtt álló akadályok lebontása annak érdekében, hogy könnyebbé váljon az áruk és szolgáltatások áramlása az EU és az Egyesült Államok között. A tervezett megállapodás az eleve viszonylag alacsony vámkorlátok lebontása mellett arról szól, hogy összehangolják az áruk és szolgáltatások előállítására, illetve forgalmazására vonatkozó európai és amerikai előírásokat. (Forrás: MTI, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

A szabadkereskedelmi megállapodás hiányát a gazdálkodók jelenleg nem érzik, hiszen a termelés és értékesítés folyamataiban alkalmazkodtak a meglévő körülményekhez. A tervezett egyezmény, illetve az EU-USA viszonylatban fennálló kereskedelmi akadályok jelentőségét szeretnénk azonban egy-két gyakorlati példával szemléltetni.

- 1) Egy 2006-os szabályozás¹ értelmében az „A kategóriás”, azaz pasztörözött tejet tartalmazó folyékony tejtermékek (pl: joghurtok) USA-ba történő importjához:
 - az exportőr cég és a fogadó állam közti szerződés szükséges, amely pl. magában foglalja az állam általi évi többszöri termelő-ellenőrzést, vagy
 - az exportőr cég országának kell az USA vonatkozó szabályozását adaptálnia, vagy
 - az exportőr ország szabályozását USA konformnak kell elismertetnie.

Az első opcióra egyetlen USA állam sem dolgozott ki eljárást, de a második „lehetőség” sem tekinthető reálisan megvalósíthatónak, már csak a közös uniós szabályozás miatt sem. Fenti kritériumok tehát szinte ellehetetlenítik a pasztörözött termékek USA-ba történő exportját. Ezen akadály felszámolására 2005-ben kezdődtek tárgyalások, mindeztidáig sikertelenül. Pilot projekt keretében 2006-ban indult audit eljárás három EU tagállam (Franciaország, Hollandia, Írország), szabályozásának USA-ekvivalens elismertetésére, amely 2015 tavaszára zárult le. Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy

¹ http://madb.europa.eu/madb/barriers_details.htm?barrier_id=060104&version=5

nincs hivatalos definíciója az „A kategóriás” termékeknek. A terméklista összetételét egy USA tagállamok közti szakmai szervezet határozza meg.

2) Alkoholos termékek bevitelére kizárólag erre engedéllyel rendelkező importőrön keresztül lehetséges az USA-ba. A **direkt értékesítés kizárt**. Egyes államok szabályozása még az államok közti kereskedelmet is akadályozza. Az ellátási láncon belüli termékforgalmat is állami (tehát nem államszövetségi) szinten szabályozzák, mely még az engedéllyel rendelkező importőr részéről is alkalmazkodást igényel. Államok bizonyos közössége továbbá a bürokratikus (koncessziós) eljárásrendbe tereli az import borokat, míg a helyi termékek egymás közti forgalmazását elősegíti.²

3) Az USA hatóságai nem fogadják el eredet-megjelölésként az EU-t. A konkrét uniós tagállam, mint származási hely elismertetése további adminisztrációs teherrel és költséggel jár. A szabály ezáltal befolyásolja a termékcímke tartalmát.³

Mivel immár nem csak az EU-ban, hanem az Egyesült Államokban is egyre több ellenzője van e megállapodásnak, nem számítunk gyors aláírására.

Japánnal
célegyesben a
szabadkereskedelmi
megállapodás

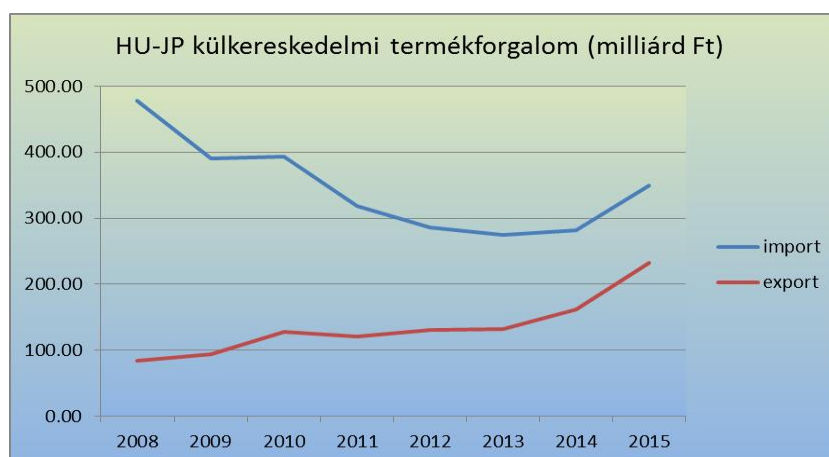
Még idén létrejöhet az EU-Japán szabadkereskedelmi egyezmény

Még az év vége előtt létrejöhet a szabadkereskedelmi megállapodás az Európai Unió és Japán között - jelentette ki Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnöke az uniós és japán vezetők keddi brüsszeli tanácskozását követően.

Az Európai Unió és Japán 2013 márciusában indította el a tárgyalásokat egy szabadkereskedelmi megállapodásról. Az Európai Unió és Japán együttesen a világ gazdaság közel 30 százalékát teszi ki, részesedésük a világkereskedelmi forgalomból megközelíti a 40 százalékot. (Forrás: MTI, részlet)

Takarék Agrár Központ kommentár

Bár Japán túl távolinak, ezáltal a szabadkereskedelmi egyezmény is kisebb jelentőségűnek tűnhet, a statisztikai adatok rációznak erre. Japán jelentős, és egyenlegét tekintve számunkra egyre kedvezőbb külkereskedelmet bonyolít hazánkkal. A trendszerűen csökkenő importhoz dinamikusan növekvő export társul.

Forrás: MTI

Az agrár-külkereskedelem vonatkozásában az összkép még kedvezőbb, hiszen 2014-ről 2015-re 7 százalékkal, 118 millió euróra növekvő export, és közel 80 százalékkal, 434

² http://madb.europa.eu/madb/barriers_details.htm?barrier_id=060043&version=7

³ http://madb.europa.eu/madb/barriers_details.htm?barrier_id=970144&version=4

ezer euróra csökkenő import mellett 117,5 millió eurós aktívumot produkált. A Japánba irányuló élelmiszeripari kivitelünk túlnyomó részt a hús és a húskészítmények teszik ki, ezen belül is a sertéshús, amelyből 24 ezer tonnát szállítottunk. Ezzel az EU után a második legjelentősebb sertéshús piacunk. Emellett legnagyobb európai szállítóként Magyarország nyúlhúst is exportál Japánba. A bővítendő külkereskedelmi kapcsolatok elősegítésére, az FM miniszter nyilatkozata alapján várható, hogy a 2017-es budapesti Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás díszvendége Japán lesz. Az eddigi tapasztalatok alapján nem csak a húskészítmények, de - a fagykárrol szóló fenti cikkünkben is hivatkozott - értékesítési nehézséggel küzdő akácméz iránt is jelentős igény mutatkozik. A minőségi magyar termékeknek potenciális piacáról érdemes tudni, hogy az ország művelhető területeinek aránya mindössze 12 százalék, ezért az ágazat termékeinek importja iránti igény - vagy mondhatni kényszer - tartósan magas. Viszonyításképpen: az USA-ban 44 százalék, Nagy-Britanniában 70 százalék, hazánkban 59 százalék ez az érték.

Visszaszorítja Oroszország a húsimportot

Az Orosz Agrárgazdasági Kutató Intézet (IKAR) vezető elemzője, Daniel Khotko szerint az ország marhahúsimportja idén 32-35 százalékkal, a sertéshúsé 35 százalékkal, míg a csirkehúsé akár 40 százalékkal is visszaeshet. Így az éves húsbehozatal 820-850 ezer tonna körül tetőzik majd.

Az elemző hozzátette, hogy az Oroszországban gyártott húsipari termékben a külföldi húst felváltja a hazai, ami kellő mennyiségben áll rendelkezésre. A vezető orosz húsfeldolgozó vállalatok képviselői megerősítették, hogy az ágazat új partnereket talált a hazai piacon, akik jobb nyersanyagárakat ajánlottak. Musheg Mamikonian, az Orosz Húsipari Szövetség képviselője szerint a húsipari vállalatoknak az áremelésre nem sok lehetőségük van, ugyanakkor a gyártási költségek folyamatosan nőnek, ami kedvezőtlenül befolyásolja a jövedelmezőséget. A baromfihús esetében túlkínálat van; 2015-ben a kereslet 2 százalékkal, míg a kínálat 8 százalékkal nőtt. A termékfelesleg pedig kedvezőtlenül hat az árakra, teszi hozzá a szakember. Mamikonian szerint a jelenlegi "importhelyettesítő stratégia" hosszú távon nem működik. Oroszországnak az iparág stabilitása érdekében fenn kell tartania a kereskedelmet a nemzetközi piaccal. Véleményét több piaci szereplő is osztja. Daria Snitko, a Gazprombank Gazdasági Előrejelző Központjának ügyvezetője szerint bár a behozatali tilalom kedvez a hazai termelés fejlődéséhez, ám ez és a külgazdaság hatásai ellen védekező gazdaságpolitika az árak emelkedését és a fogyasztás visszaesését vonja maga után. Úgy látja, hogy a mezőgazdaságban ezek a fajta intézkedések csak ideiglenesen szolgálnak jó célt, hosszú távon gátat vetnek a fejlődésnek. (Forrás: globalmeatnews.com)

Ellentmondó
várakozások az
Orosz húsiparban

Takarék Agrár Központ kommentár

2013-ban az EU sertésexportjának 20 százaléka Oroszországba irányult, ezzel a legfőbb kereskedelmi partnerünk volt. A 2014 januárjában afrikai sertéspestis okán, majd az augusztusban bevezetett beviteli tilalom miatt az értékesítési lehetőségek – pl. a Szerbián keresztül kivitelt nem számítva – megszűntek. Az USDA jelentése⁴ szerint azonban az EU-ban termelt sertéshús sikeresen talált piacot a Távol-Keleten, elsősorban Kínában, Japánban, Koreában. A piacszerzés a korábbi legfőbb versenytárs USA-t is a dobogó második fokára kényszerítette. A világ sertéshús termelésének közel kétharmadát előállító páros erőviszonya várhatóan ebben az évben is fennmarad,

⁴ http://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/livestock_poultry.pdf

együttal az ázsiai térségben további kivitel-bővülést jelezve előre. Az USA exportképességét a PEDv vírus, a növekvő termelési költségek és az erős dollár árfolyam is kedvezőtlenül érintette. Tekintettel arra, hogy az USA központi bankja jelenleg épp kamatemelési ciklusban van, – amely a dollár erősödésével jár – közel-jövőbeni exportkilátásainkat az USA nem veszélyezteti. Az embargóhoz való alkalmazkodás során elért sikeres piachelyettesítés következtében – amennyiben ezen piacok megtartása sikeres – az orosz húsipari trendek indifferenssé válhatnak.

Az orosz agrárstratégia önellátásra való törekvése kézzel fogható közelségbe került. Ez nem jelenti azt, hogy a kínálat szélesítése végett nem fognak külföldi élelmiszert importálni, de a tömegcikk, és a kínálat túlnyomó többségét alkotó élelmiszereket piacán a hazaiaknak szánják vezető szerepet.

A hazai sertéságazat jelenlegi helyzetével ehavi hírlevelünk kiemelt témaként is foglalkozik.

Ukrajna gabonapiaci szerepének erősödése

Jó lesz vigyázni! - Ezzel áraszthatják el az ukránok a világot

A lisztexport folyamatos növelését tervezi Ukrajna a következő években. Már tavaly is rekordmennyiségű, 257,5 ezer tonna lisztet exportáltak, de nem tartják kizártnak, hogy félmillió tonnára növelik az éves kivitelt.

A gabona világpiaca folyamatosan változik, ugyanakkor egyre nagyobb szerepe van a malomiparnak és a lisztnek. Ez pedig lehetőség ad arra, hogy Ukrajna diverzifikálja a kockázatot és növeljék a profitját - jelentette ki Rodion Rybchinsky, az ukrán malomszövetség elnöke. A liszt Ukrajna stratégiai terméke. Az elmúlt öt év mindegyikében az ukrán malmok folyamatosan növelték az export mennyiségét és új piacokra törtek be, miközben a hazai fogyasztás nem változott. Az amerikai mezőgazdasági minisztérium (USDA) adatai szerint 2015-ben Ukrajna már a világ tíz legnagyobb búzatermelője között szerepelt a világtermelés négy százalékával. A búza éves átlagos termésmennyisége 23,6 millió tonnát, míg a belpiaci fogyasztás átlaga 12,2 millió tonnát tesz ki. Mindehhez Rodion Rybchinsky hozzátette, hogy a közel ezer ukrán malom együttesen évi 3,2 millió tonna liszt előállítására képes. Tavaly az évtized eddigi legnagyobb mennyiségét, 257,5 ezer tonna lisztet exportált az ország, amely idén 300 ezer, jövőre pedig 350 ezer tonna kivitelét tervezi. A helyi malomszövetség szerint a jelenlegi kapacitásokkal is évi félmillió tonnára növelhető az éves liszt kivitel. (Forrás: portfolio.hu)

Takarék Agrár Központ kommentár

Hírlevelünk áprilisi számában a jelentős gabonatermelő képesség okán már hivatkoztunk Ukrajna fenyegető nyomására. A nemzetközi lisztpiacon Ukrajna versenyképességét két tényező rontja: egyrészt a nagyszámú, de kis kapacitású/alacsonyabb hatékonyságú malmaik dominanciája, valamint a legnagyobb importőrök közelmúltbeli malomipari fejlesztései. Ennek ellenére Ukrajnával, mint gabonapiaci tényezővel számolni kell, amelynek szerepe a háborús konfliktus rendezését követően gyors ütemben fog felértékelődni. Két út áll előttünk, vagy hatékonyságban vesszük fel a versenyt az ukrán szántóföldi növényekkel, vagy részstratégiák mentén távolodunk a tömegcikk piacától. E kérdés középtávon sorsdöntő a magyar agrárium számára. Mivel éppen a felkészülés az, ahol súlyos hibákat követtünk el korábban, most van itt az ideje közösen gondolkodni és cselekedni.

Statisztika

Fehéredik az őstermelői kör

Újabb őstermelői igazolványok

Ez év január 1. és március 21. között valamivel több mint 200 ezer őstermelő részére adott ki vagy érvényesített a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) 158 ezer őstermelői igazolványt. Az őstermelők és a kiadott igazolványok száma közötti különbség a közös őstermelői igazolványokból adódik.

Az idei számok mintegy 7-8 százalékkal maradnak el a 2013-astól, vagyis mintegy 17 000-rel kevesebb őstermelő kereste fel a falugazdászokat, mint három éve. Ez egyértelműen a gazdaság fehéredésének a jele.

Azok az őstermelők, akik új igazolványt kaptak, legkésőbb ez év július 31-ig kapják kézhez a kártya alapú őstermelői igazolványukat. A tervek szerint az első kártyák ennél az időpontnál korábban, már júniusban eljuthatnak az igénylőkhöz. (Forrás: NAK)

Takarék Agrár Központ előrejelzés

Az eredmények igazolni látszanak az őstermelőkre vonatkozó szabályozás szigorításának indokoltságát és célját, valamint a Takaréknál Agrár Központ korábbi hírlevelében tett előrejelzését az őstermelői létszám várható csökkenéséről. Bár a NAK által az év első negyedévében kiadott/érvényesített igazolványok a szabályozás értelmében nem a teljes őstermelői kört ölelik fel, viszonyításképpen hivatkozunk a KSH vonatkozó adatát, miszerint az őstermelők száma 2015-ben meghaladta a 280 ezret.

Tartósan csökken a hazai aránya

Történelmi minimumra csökkent a hazai élelmiszerek aránya a szlovákiai üzletekben

Történelmi minimumra, 39 százalékra csökkent a hazai élelmiszerek aránya a szlovákiai üzletekben idén áprilisig. A GfK piackutató ügynökség által 360 szlovákiai üzletben, 16 fő termék kategóriában elvégzett felmérés reprezentatív adataiból kiderült, hogy 2011 – az első ilyen kimutatás – óta folyamatosan csökken a hazai élelmiszerek aránya a szlovákiai üzletekben. Míg az első ilyen felmérés készítésekor még 50 százalékot tett ki, az idén már csak 39 százalékot, ami éves szinten egy százalékpontos visszaesést jelent.

„Elhanyagolhatónak tűnhet (az éves szintű csökkenés), de hosszú távú trendről van szó, és az elmúlt öt évben nem volt olyan év, amikor nőtt volna”.

A PKS adataiból kiderül, hogy az elmúlt évben a hazai élelmiszerek aránya minden egyes üzlettípus esetében csökkent. Ugyanakkor fennmaradt az a jelenség, hogy az arány a legkisebb üzletekben volt a legmagasabb, 57 százalékon állt, ellenben a diszkontokban és hipermarketeknél volt a legalacsonyabb, ahol 18 és 38 százalék közötti értéket mutatott.

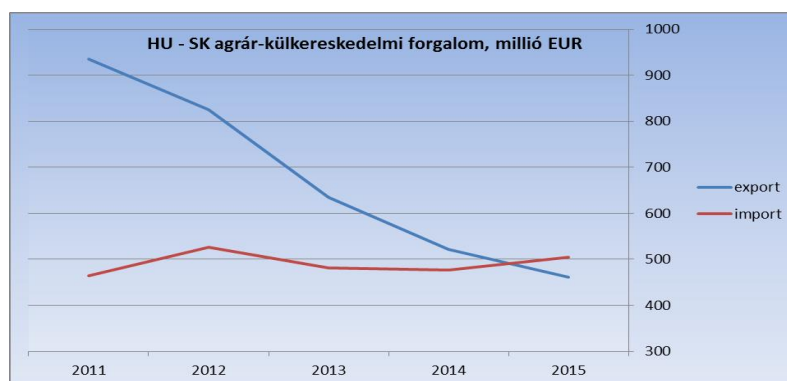
Az egyes termék kategóriákat tekintve a szlovákiai üzletekben a hazai termékek aránya a tej, a bor a sör és az ásványvizek, illetve a szeszes italok kategóriájában volt a legmagasabb, csak ezeknél a termékeknél haladta meg az 50 százalékot. Ellenben az arány a legalacsonyabb az étolajok, az édességek és a tartós élelmiszerek, illetve az üdítőitalok kategóriájában volt.

2011 óta mintegy 1800 munkahely szűnt meg az ágazatban. A hazai szereplők marketing lehetőségei korlátozottak, míg például a legalacsonyabb hazai termék aránnyal rendelkező üzletlánc negyedik legnagyobb reklámkiadást produkáló cég volt Szlovákiában. (Forrás: MTI, részlet)

Takarék Agrár Központ előrejelzés

A cikkből, illetve annak kapcsán három fontos momentumot kívánunk kiemelni:

- 1) A felmérés nem kormányzati, statisztikai kezdeményezésre készül, hanem a Szlovák Élelmiszeripari Kamara (PKS) mint fő szakmai szervezet készítetteti el - immár évek óta - annak érdekében, hogy hiteles képet kapjon a trendszerű folyamatokról, illetve beavatkozási javaslatokat tényadatokkal tudják alátámasztani;
- 2) Figyelemre méltó, hogy Szlovákiában a tej tekintetében a hazai termékek aránya az átlagot meghaladó. Bár Magyarországra vonatkozóan azonos felmérésről nincs tudomásunk, pont a tej vonatkozásában kerül rendszeresen a szlovák (áfacsalt?) tej az újságok címlapjára;
- 3) Északi szomszédunk Németország, Románia, Olaszország és Ausztria után az ötödik legnagyobb agrárexport partnerünk. A többi célországgal ellentétben azonban ez volt az egyetlen reláció 2015-ben, ahol jelentős (10 %-os) exportérték csökkenést voltunk kénytelenek elkönyvelni, míg a másik négy országba irányuló kivitelnk stagnált, vagy nőtt. Románia esetében nem kevesebb, mint 15 százalékkal.

Forrás: AKI, TakaréK Agrár Központ feldolgozás

A szlovák kutatással azonos időintervallumra elkészített grafikonunkon látszik, hogy agrár-külkereskedelmi forgalmunk Szlovákiával csak az import vonatkozásában stabil, a kivitelnk öt év alatt a felére esett. A szlovák termékek szlovákiai térvessztéséből a magyar termelők/exportőrök nem tudtak profitálni. Nagyon fontos tanulság számunkra, hogy a fizetőképesség javulása csak a fogyasztói tudatosság erősítésével együtt eredményezi a hazai termékek keresletének növekedését.

Szabályozási, pályázati információ

Megszűnt a kötelezettségszegési eljárás a pálinka jövedéki adója ügyében

Megszüntette a pálinka jövedéki adójának ügyében indított kötelezettségszegési eljárását az Európai Bizottság, ugyanakkor újabb jogi eljárást indított Magyarország ellen – közölte az uniós bizottság sajtószolgálat csütörtökön.

Tájékoztatásuk szerint a bizottság azt követően foglalt állást a pálinka adóügyének lezárása mellett, hogy a Magyarországon 2016. január elsején elfogadott új jövedéki adótörvényt az uniós szabályokkal összhangban állónak találta.

A bizottság ugyanakkor arról tájékoztatott, hogy 2011 szeptemberében Magyarország új termékadót vezetett be bizonyos élelmiszerekre. Az adót 2015. január elsején más, alkoholtartalmú italokra is kiterjesztette, kivéve a házi gyümölcspárlatokat és a növényi alapú gyomorkeserűt.

A bizottság indoklása szerint ez az adórendszer kedvez a helyi termékeknek, amellyel Magyarország megsérti az erre vonatkozó uniós irányelvet.

Emiatt a bizottság felszólító levelet küldött Magyarországnak csütörtökön, amellyel egy újabb jogi eljárást indított – írták. (Forrás: MTI, részlet)

Új
kötelezettségszegési
eljárás pálinka
ügyben

Felfüggesztették a trágyatárolók építésére vonatkozó pályázatot, mivel kimerült a rendelkezésre álló keret.

A Széchenyi 2020 keretében megjelent „Az állattenyésztési ágazat fejlesztése – trágyatároló építése” című (VP-5-4.1.1.6-15 kódszámú) felhívás vonatkozásában a kötelezettségvállalási keret kimerülésére tekintettel, a Felhívás 4.3. pontjában foglaltak és a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 53. § (1) bekezdése alapján, az Irányító Hatóság a támogatás benyújtásának lehetőségét a jelen közlemény honlapon való megjelenését követő harmadik naptól mind a legfeljebb 1 275 000 euró Standard Termelési Érték (a továbbiakban STÉ) üzemmérettel, mind az e fölötti STÉ üzemmérettel rendelkező mezőgazdasági termelők esetében felfüggeszti. (Forrás: Miniszterelnökség)

Kimerült a
trágyatároló
pályázat kerete

A gazdálkodók érdekeit figyelembe véve módosultak az állattartó telepek korszerűsítését támogató felhívások

A pályázók forráshoz jutását segítik azon 2016. május 5-én megjelent módosítások, amelyek az állattartó telepek korszerűsítését támogató felhívásokban jelentek meg. A határidő korábban közölt módosulása mellett többek között változtak a termelői csoportokra és a termelői szervezetekre vonatkozó jogosultsági feltételek.

A Miniszterelnökség mind az öt felhívás esetében fontosnak tartja, hogy lehetőséget biztosítson az állattartók számára arra, hogy pályázatukat termelői csoport, illetve szervezet formájában nyújthassák be. A termelői csoportok és termelői szervezetek esetén a mezőgazdasági árbevételre vonatkozó feltételt a tagok összeszámított árbevételével kell elérni, míg a 6000 EUR STÉ elérését a tagok legalább felének kell teljesíteni.

Fontos változás az öt felhívás esetében továbbá, hogy az üzem belüli anyagmozgatásra, illetve a vagyoni védelem gépeire maximálisan igényelhető támogatási összeget 10 millió forintra, a termény-, illetve takarmánytárolók kialakítására igényelhető forrást pedig 50 millió forintra növelte a Miniszterelnökség. Könnyebbé teszi a pályázóknak azon

Kedvezően
módosuló állattartó
telep korszerűsítési
pályázat

módosítás is, melynek eredményeképpen nem szükséges elvi vízjogi engedélyt benyújtaniuk a támogatási kérelmeik mellékleteként. Módosítás történt a juh- és kecsketartó telepek korszerűsítését támogató pályázati felhívásban is, melynek köszönhetően az elérhető maximális támogatási összeg egyéni projekt esetén 50 millió forintra, a kollektív projekt esetén 100 millió forintra emelkedett. A Szarvasmarhatartó telepek korszerűsítése című pályázati felhívás keretében pedig a Miniszterelnökség lehetőséget ad önjáró- silózó, szecskázó és kaszáló gépek beszerzésére nettó 50 millió forintos támogatási határig. (Forrás: Miniszterelnökség)

Indul a 2016-os tanyafejlesztési program

Idén 725 millió forint jut a tanyafejlesztési programra – jelentette be a földművelésügyi miniszter.

Három célterületre pályázhatnak idén a tanyán élők – közölte Fazekas Sándor, földművelésügyi miniszter a május 4-i sajtótájékoztatóján. A települési és térségi fejlesztések támogatására biztosított keretösszeg 200 millió forint, a tanyagazdaságok indításának és fejlesztésének mezőgazdasági csekély összegű támogatására pedig 400 millió forint áll rendelkezésre. Emellett a tanyák lakóépületeinek felújítására, valamint lakó- és vagyonbiztonságot szolgáló egyéni fejlesztésekre is lehet pályázni, 125 millió forintos keretösszeggel.

Az eddigi tapasztalatok alapján 75 százalékra emelték a nyertes pályázatokhoz nyújtható előlegfizetési lehetőség mértékét, a korábbi években ugyanis ez 25, illetve 50 százalék volt – erről már V. Németh Zsolt, a Földművelésügyi Minisztérium (FM) környezetügyért, agrárfejlesztésért és hungarikumokért felelős államtitkár beszélt.

Továbbá a tanyafejlesztési programot a vidékfejlesztési programhoz (VP) igazították, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos finanszírozás. Így például a tanyafejlesztési programban már nem lehet pályázni külterületi utak fejlesztésére, útkarbantartó gépek vásárlására, valamint villany-, víz- és szennyvízberuházások támogatására sem.

A települési és térségi fejlesztések támogatása körében pályázni lehet például a tanyasi termékek védjegy- és minőségrendszerének bevezetésére, fejlesztésére – ismertette az államtitkár. Ebben a programban egy-egy pályázó – például helyi önkormányzatok – 5 millió forintot kaphat 90 százalékos támogatás mellett. A tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésére – például kis értékű gépek beszerzésére, képzésre – szintén lehet pályázni, a pályázható összeg 10 millió forint 90 százalékos támogatás mellett.

A tanyagazdaságok indításának és fejlesztésének támogatására 3 millió forint pályázható általában 75 százalékos támogatottsággal, de a 40 év alatti fiatal gazdák számára a támogatottsági szint 90 százalékos. A tanyák lakóépületének felújítására, valamint lakó- és vagyonbiztonságot szolgáló egyéni fejlesztésekre ugyancsak kapható támogatás, ami maximum 4 millió forint lehet 75 százalékos támogatottsági szinttel. (Forrás: FM, részlet)

Nőtt a Vidékfejlesztési

Közel ötven milliárddal több EU-pénz jut idén vidékfejlesztésre

Közel 50 milliárd forinttal 1236 milliárdra megemelte a kormány a Vidékfejlesztési Program idei pályázatainak teljes keretösszegét - derül ki a Portfolio számításaiból. A megemelt keretből 20 milliárd nem a pályázók széles rétegének, hanem kizárólag a Miniszterelnökségnek szól, hiszen az ún. technikai segítségnyújtás keretében két kiemelt

Program keretösszege

projektet ebből tud majd megvalósítani a tárca. Ezzel párhuzamosan a 4. prioritásra szánt keretösszeg közel 71 milliárd forinttal csökkent, miközben a 3. prioritásé 46 milliárddal nőtt. (Forrás: portfolio.hu, részlet)

A cikk alapján az alábbi összefoglalás tehető

Prioritás	Keretösszeg változása	Pályázatok száma	Egyéb módosítás
1.	+ 0,14 milliárd Ft	6 → 6	Pályázat meghirdetési idő
2.	+ 17,78 milliárd Ft	14 → 13	Kertészeti öntözés pályázat megszüntetése; Felhívások nevének és meghirdetési idejének módosítása
3.	+ 46,68 milliárd Ft	10 → 12	2 új pályázat: beruházás támogatás élelmiszeripar és borászatok részére; éghajlatváltozás és időjárási kockázatcsökkentő beruházás. Felhívások nevének és meghirdetési idejének módosítása;
4.	- 70,53 milliárd Ft	14 → 15	Felhívások nevének és meghirdetési idejének módosítása; Erdészeti genetikai pályázat kétfelé bontása
5.	+ 33,89 milliárd Ft	8 → 9	Felhívások meghirdetési idejének módosítása
6.	+ 0,08 milliárd Ft	14 → 14	Felhívások nevének és meghirdetési idejének módosítása
TS	+20	-	két kiemelt projekt került nevesítésre 20 milliárd forint értékben.

Hatalmas uniós pénzből telepíthetünk erdőket Magyarországon

Megjelent az erdőtelepítési pályázat

Megjelent az Erdősítés támogatása című felhívás, amelynek a rendelkezésre álló keretösszege 50 milliárd forint. Támogatási kérelmet a jogszerű földhasználók és ezek társulásai adhatnak be július 20-tól. A pályázat a mezőgazdasági és nem mezőgazdasági területeken történő erdőtelepítések megvalósítását és az ipari célú faültetvény telepítésének első kivitelét támogatja. (Forrás: Portfolio, részlet)

Itt az első uniós ingyenhitel Magyarországon!

Megjelent az első uniós ingyenhitel pályázat hazánkban

Megjelent a Mikro-, kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése célú uniós hitelprogram, amelyre összesen 44 milliárd forintos keretösszeg áll rendelkezésre. A pályázat keretében minimum 1 millió - maximum 600 millió forintos kölcsön igényelhető. Hitelkérelmet mikro-, kis- és középvállalkozások nyújthatnak be, de csak a közép-magyarországi régió kívül megvalósuló projektekre nyújtható támogatás.

A Széchenyi 2020 keretében megjelent a "Mikro-, kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése célú Hitelprogram" GINOP-8.3.1-16 kódszámú termékdokumentációja. A GINOP éves pályázati menetrendjében ezt a felhívást még márciusra ígérték, a csúszás feltehetően azzal függ össze, hogy a visszatérítendő uniós források új elosztási rendszere, amelyet az MFB Pontok országos hálózata fémjelez, ezekben a napokban indul el, egyszerre 26 helyszínen (3 budapesti és 23 vidéki). A

pályázat keretében elérhető hitelt tehát majd az MFB Pontokat működtető pénzügyi közvetítőktől lehet igényelni, illetve előzetesen ott lehet tájékoztatást kérni. (Forrás: Portfolio, részlet)

Szerkesztői kommentár: 2016 végéig 440 MFB Pont kerül kialakításra országszerte, amelyből mintegy 400-at a Takarékok üzemeltetnek majd. Az Önhöz legközelebbi MFB Pontról itt tájékozódhat: <http://mfbpont.hu/mfb-pont-kereso>

Megjelent az öntözésfejlesztési pályázat

Megjelent a Vidékfejlesztési Program öntözésfejlesztést támogató pályázati felhívása. Közel 50 milliárd forintnyi támogatás nyerhető el.

A magyar kormány és az Európai Bizottság közötti eredményes egyeztetésének köszönhetően nőtt a Vidékfejlesztési Programban szereplő, az öntözött területek növelését célzó fejlesztésekre fordítható keretösszeg. A 2016. május 11-én megjelent, a mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztésére kiírt felhívás keretében mintegy 49,5 milliárd forint áll a gazdálkodók rendelkezésére.

Ebben a kormány a mezőgazdasági termelés biztonsága és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodása érdekében többek között a vízviesszatartást, a vízkészletekkel való fenntartható gazdálkodást, takarékos öntözési technológiák elterjesztését támogatja. A kedvezményezett mezőgazdasági termelők és csoportjaik egyaránt benyújthatják igényüket a támogatásra: egyéni beruházás esetén maximum 500 millió forint, kollektív beruházás esetén pedig maximum 1 milliárd forint vissza nem térítendő támogatás nyerhető el.

Fontos kiemelni, hogy az Európai Bizottság és az uniós jogszabályok nagyon szigorú feltételekhez kötik az öntözési beruházások támogatását, így a pályázók számára is elengedhetetlen a pályázati feltételek részletes megismerése. A pályázati felhívásokban, vízjogi engedélyköteles beruházások esetében a pályázat benyújtásának feltételeként szerepel a jogerős elvi vízjogi engedélyek megléte. (Forrás: NAK, részlet)

A Vidékfejlesztési Program lapzártáig (2016.05.25.) megjelent pályázatai

- VP-2-4.1.3.1.-16 Kertészet korszerűsítése- üveg- és fóliaházak létesítése, energiahatékonyságának növelése geotermikus energia felhasználásának lehetőségével
- VP-2-4.1.3.2.-16 Kertészet korszerűsítése - ültetvénytelepítés támogatására öntözés kialakításának lehetőségével
- VP2-4.1.3.3-16 Gyógynövénytermesztés
- VP2-4.1.3.4-16 Gombaházak - hűtőházak létrehozására, meglévő gombaházak - hűtőházak korszerűsítése
- VP2-6.3.1-16 Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése
- VP-3-4.2.1-15 Mezőgazdasági termékek értéknövelése és erőforrás- hatékonyságának elősegítése a feldolgozásban
- VP3-17.1.1-16 - Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás
- VP-4-10.1.1-15 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- VP-4-10.2.1.-15 - A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése
- VP-4-10.2.2.-15 - Ritka és veszélyeztetett növényfajták genetikai erőforrásainak és mikroorganizmusok ex situ megőrzése
- VP-4-11.1.-11.2.-15 - Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- VP4-12.1.1-16 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- VP4-13.2.1.-16 - Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken
- VP-5-4.1.1.6-15 - Az állattenyésztési ágazat fejlesztése - trágyatárolók építése
- VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- VP-6-7.4.1.1-16 - Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés
- VP6-7.2.1.2-16 - Egyedi szennyvízkezelés
- VP-19.1-15 - Helyi Fejlesztési Stratégiák elkészítésének támogatása
- VP2-4.1.1.1-16 Állattartó telepek korszerűsítése
- VP2-4.1.1.2-16 Baromfitartó telepek korszerűsítése
- VP2-4.1.1.3-16 Szarvasmarhatartó telepek korszerűsítése
- VP2-4.1.1.4-16 Juh- és kecsketartó telepek korszerűsítése
- VP2-4.1.1.5-16 Sertéstartó telepek korszerűsítése
- VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- VP3-14.1.1.-16 A tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás
- VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása
- VP2.-4.1.4-16 A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése

www.palyazat.gov.hu

Kiemelt téma

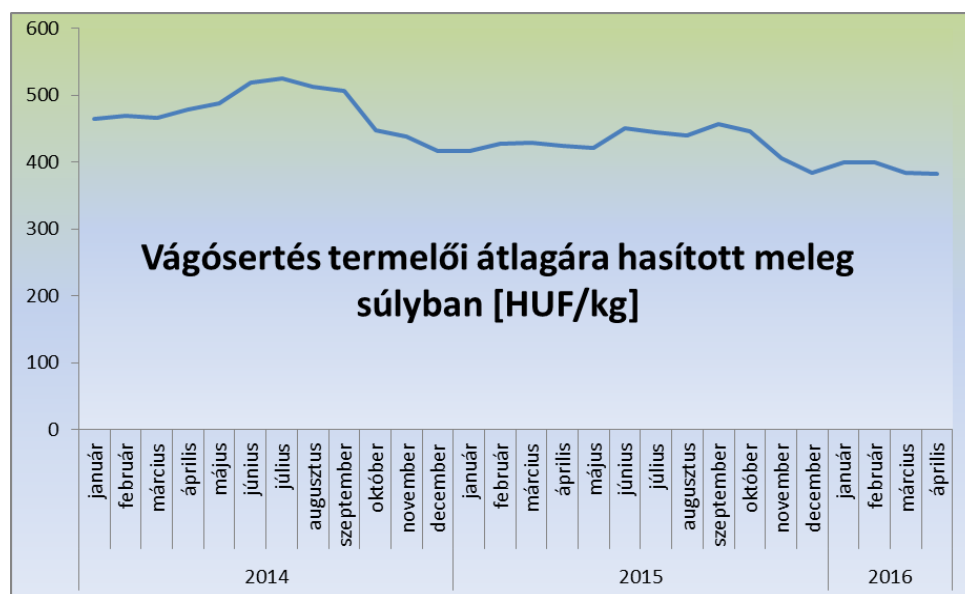
Enyhülés jelei a sertésválságban

Miközben a havi statisztikák még a folytatódó áresést jelzik, a piacon már elindult egy érdemi árkonzolidáció. Ennek háttere és kimenetele igen fontos a hazai sertésszektor számára.

Javuló kilátások, a termelők többségét érintő alapvető változási kényszerrel

Hiába történt számos intézkedés a hazai sertésszektor növekedési pályára állítása érdekében, mindaddig, amíg a felvásárlási árak nem emelkednek jelentősen, a termelői kedv alacsony marad. Mivel pedig a felvásárlási árak a nemzetközi tendenciákat követik – s azokra befolyásunk vajmi kevés van –, így igen fontos ismerni és érteni a körülöttünk zajló folyamatokat.

Véget érni látszik a tavaly ősszel felgyorsult áresés a sertéspiacon. A hazai havi statisztikák még ezt nem jelzik, de május eleje óta a piacon érzékelhetően megindultak az árak felfelé. Ennek hátterében az európai túlkínálat enyhülése áll. Ez egyrészt az export bővülésének, másrészt a termelésnövekedés megtorpanásának a következménye, ami már a 18. heti EU átlagárakban is emelkedést hozott.

Forrás: AKI

Merre tart az EU sertésszektora?

Az alacsony árak Európa-szerte kifejtik hatásukat. 2016 januárjában a közösségben 2,4 százalékkal kevesebb sertést végtak le, mint egy évvel korábban. Ehhez a nagyok közül a németek 5, a dánok 8 százalékos csökkenéssel járultak hozzá.

2015-ben az EU-ban 200 ezerrel (2%-kal) csökkent az anyakocák száma. Ennek mintegy háromnegyede az új tagállamokban (EU-N13: -7%) mérhető. Ugyanakkor a legnagyobb abszolút létszámcsökkenést Lengyelország, Németország, Hollandia és Franciaország mutatja, összesen 300 ezres visszaeséssel. Ezt azonban a spanyolok létszámbővülése (+200 ezer koca 2012-ben) jórészt ellensúlyozza.

Miután 2015-ben még 2,6 százalékkal növekedett a sertésvágás, az erre az évre szóló

előrejelzések már csak 0,2 százalékos bővülést, vagyis gyakorlatilag stagnálást vetítenek előre.

2015-ben az EU sertéshús termelés (főleg a második félévben) 3,6 százalékkal, 23,35 millió tonnára emelkedett vágott súlyban. Ezzel szemben ebben az évben várhatóan nem nő tovább (-0,3%). A tavalyi növekedés elsősorban a spanyol termelés 276 ezer tonnás bővülésének köszönhető, és 90 százalékban a 15 régi tagállamban történt.

Az elmúlt évet a kivitel jelentős, 8 százalékos bővülése határozta meg (3,26 millió t). Ezzel az EU visszatért a korábbi csúcshoz számító 2011-es szintre. A kivitelt továbbra is három tagállam (Németország, Dánia és Spanyolország) határozza meg, 60 százalékban. Figyelemre méltó, hogy Dánia elvesztette régóta őrzött vezető helyét az EU exportőrei között.

EU 2016

Az EU-ban az idei évet a termelés stagnálása, a belső kereslet folytatódó, lassú szűkülése, és az export növekedése (3%) fogja meghatározni. Ezzel együtt a közösség 110 százalékos önellátási szintje stabil marad.

A kivitel növekedése az év eddig eltelt időszakában is folytatódott. 2016 első két hónapjában az EU 26 százalékkal több sertéshúst (579 ezer tonna) értékesített a nemzetközi piacon, mint egy évvel korábban. Az export több mint 60 százaléka Kínába, Japánba és Hongkongba irányult. Kínába az egy évvel korábbinál 75 százalékkal, Japánba 26 százalékkal, Hongkongba pedig 35 százalékkal több uniós sertéshús került. Ez sorrendben 41, 10 és 9 százalékát képviselte a sertéshús exportnak.

A világpiacon tovább fokozódik a verseny

A termelés visszafogása világszinten is érzékelhető, bár kétségtelenül egyenetlen eloszlásban. Az Egyesült Államok Mezőgazdasági Minisztériuma, az USDA várakozásai szerint ebben az évben a világ sertéshús termelése mintegy 1 százalékkal fog mérséklődni (109,1 millió tonnára). Az EU és Kína ehhez inkább stagnálással, csökkenéssel, az USA, Brazília és Oroszország növekedéssel járul hozzá. A világpiacon sertéshús forgalom viszont 6-8 százalékkal is bővíthet idén.

Kína, mint a világ legnagyobb sertéshús előállítója, most is komoly befolyással van a piacra. Idén márciusban az egy évvel korábbinak kétszeresére nőtt Kína sertéshús importja, 115 ezer tonnára. Ennek hátterében a környezetvédelmi szabályozás szigorodása állhat, amely sok húszem bezárását, áttelepítését vonja maga után. Ebből jelenleg az EU szállítói, elsősorban Németország és Spanyolország húz hasznot. Rajtuk kívül azonban az USA, Kanada és Brazília is újabb rekordokat ért a kínai sertéshúsexportban.

Az alábbi két ábra a világ és Európa legnagyobb húsipari cégeit mutatja. Célja alátámasztani azon megállapításunkat, hogy a világ sertéshússzektorában is megállíthatatlan a gazdaságos üzemléte növekedése. Ez alól csak ideig-óráig, illetve csak kis arányokban, valami különleges adottság (pl. különleges termék, speciális értékesítési csatorna) révén van kibúvó.

Top 10 processors worldwide

Head slaughtered annually (millions)

© Copyright 2015 WATT

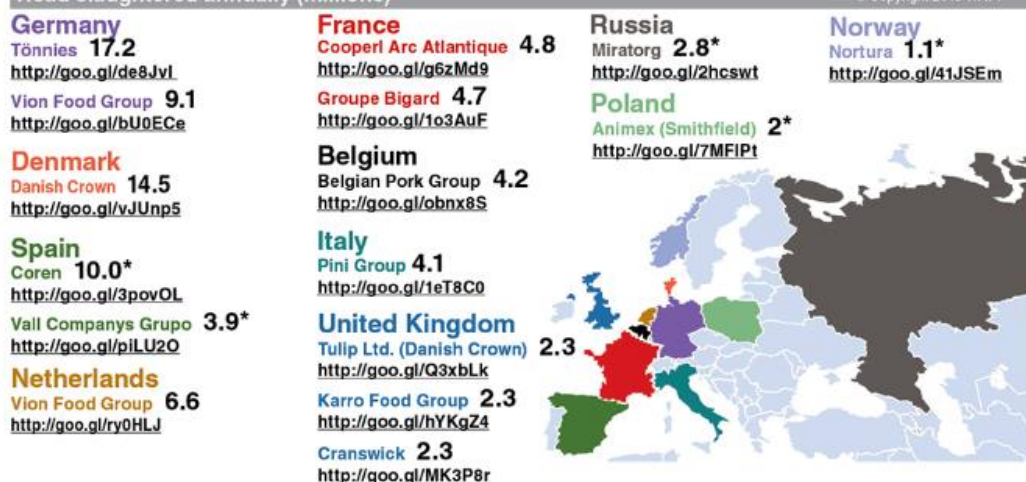
*WATT estimate

This listing includes several multinational companies. The head slaughtered annually is based on production from all countries of operation listed in the chart. Data represents 2014 slaughter numbers.

Leading European processors by country

Head slaughtered annually (millions)

© Copyright 2015 WATT

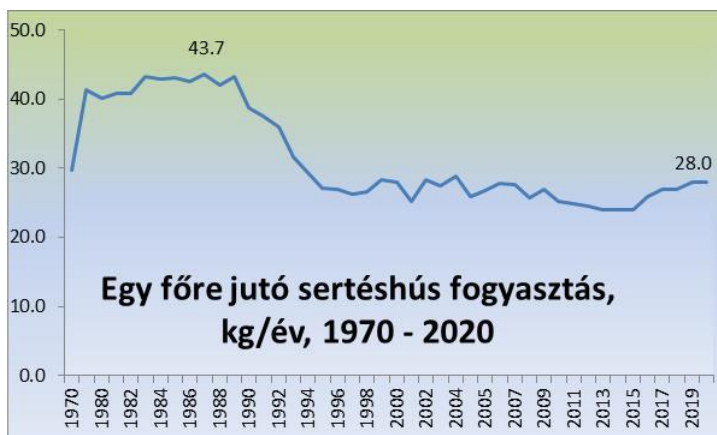
*WATT estimate

This chart notes leading processors in a number of European countries based on head slaughtered in 2014.

Takarék Agrár Központ következtetések, előrejelzés

1. A sertésvágás világszerte önálló és rendkívül koncentrált tevékenység;
2. A globalizálódás, az integráltság növekedése horizontálisan és vertikálisan is gyorsul;
3. A versenyképes árú, egyenletesen magas minőségű alapanyag döntő versenyképességi tényező;
4. Az európai sertéstúlkínálat enyhül. Az év elején nyílt magántárolási támogatások (64, illetve 90 ezer tonna) következtében fokozatos (90 és 150 nap közötti szerződéseket kötöttek) visszaáramlás zajlik, de láthatóan ez nem zavarja érdemben a piacot. **Az árak lassú emelkedése várható, főleg az év második felében.** Ez a csökkenő európai kínálatnak köszönhető, miközben a világpiacra több európai sertéshúst fognak eladni idén.
5. Ez jótékony hatással lesz a hazai sertésszektorban, de nem fog alapvető fordulatot okozni a termelői kedvben.
6. A magyarországi sertésszektor és a húsipar problémáinak hosszú sorát e cikk kereteire tekintettel nem elemezzük. Annyi bizonyosnak tűnik, hogy nem elég csupán a kormányzatnak erőfeszítéseket tenni. A vertikális és horizontális

- együttműködés nem lehetőség immár, hanem kényszer. Ideje a szakmának egymás szemébe nézni, és közösen letenni a fenntartható ellátási lánc alapjait;
7. Piac ugyanis van. A középtávú előrejelzések mind a kereslet további növekedésére számítanak világszerte. Ebben helye van egyes magyar sertéshúsrészeknek, és továbbfejlesztett készítményeknek is;
 8. Az exportpiac bővülésének üteme nagyobb lesz, mint a belföldié. Ez is a hatékonyság növelésével és a termékfejlesztéssel szembeni igényeket erősíti;
 9. Mivel a húsipari cégek 30 százaléka exportál – ők lesznek azok, akik elől járnak;
 10. A szakágazat szerkezete továbbra is lassan fog változni. Tapasztalataink azt mutatják, hogy a pályázati lehetőség a kisüzemek számának emelkedését hozhatja az előttünk álló évben. Az egész élelmiszergazdaságra jellemző axióma itt is érvényes: versenyképes feldolgozóipar nélkül az alapanyagoldal sem lehet versenyképes;
 11. A fogyasztói tudatosság, ha lassan is, de erősödik;
 12. Innováció, termékfejlesztés, együttműködés, képzés, hatékonyság azok a kulcsszavak, amelyek mentén a hazai sertéshús terméklánc jövője felépíthető;
 13. Mivel a fejlett piacok sertéshús fogyasztási szokásai előbb-utóbb nálunk is jellemzőek lesznek, nem nehéz előre vetíteni a középtávú sertéshús fogyasztási trendeket Magyarországon. A kedvező fogyasztói árak és a javuló fizetőképesség hatása ebben és az előttünk álló néhány évben a kereslet bővülésével kecsegtet. Ez azonban nem lesz nagymértékű és pláne nem hosszú távú tendencia. Tőlünk nyugatra már határozottan a sertéshús fogyasztás csökkenése érzékelhető. Ezzel együtt a magasabb minőség és feldolgozottság, az innovációk iránti igény emelkedése a jellemző. Ez azt jelenti, hogy a piac mennyiségben, s nem értékben fog csökkenni. Ez – a Takaréék Agrár Központ előrejelzése szerint - a következő évtized meghatározó magyarországi sertéshúspiaci trendje lesz.

Forrás: KSH, Takaréék Agrár Központ előrejelzés

A kiadványt a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. munkatársai készítették. A benne közölt megállapítások objektív és független magyarázatot tartalmaznak. Az itt közölt információk hiteles forrásból származnak, mindazonáltal az információk valóságának megfelelőségéről, helytállóságáról a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. biztosítékot nem kapott, ezért a dokumentumban leírtak teljességével és pontosságával kapcsolatban sem a dokumentum készítői, sem a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. semmilyen felelősséget, illetve szavatosságot nem vállalnak. A kiadványban közölt előrejelzésekre, becslésekre és véleményekre a piaci viszonyok változása hatással lehet, azok megváltoztathatóak külön figyelmeztetés nélkül. Az elemzésben kialakított vélemények nem tekinthetők befektetési ajánlatnak, vásárlásra vagy eladásra történő felhívásnak.